

N:o 3.

Ank. till Riksd. kansli den 8 mars 1898, kl. 2 e. m.

*Konstitutionsutskottets utlåtande, i anledning af väckt motion om
ändrad tid för verkställande af val till riksdagsman i Andra
Kammaren.*

Uti en inom Andra Kammaren väckt, till konstitutionsutskottet hänvisad motion, n:o 199, har herr *J. Ericsson* i Vallsta föreslagit, att Riksdagen måtte till hvilande i grundlagsenlig ordning antaga den ändring af riksdagsordningen, att val till riksdagsman i Andra Kammaren skulle ske under senare hälften af augusti eller förra hälften af september månad under året näst före de tre år, för hvilka valen gälla; och har motionären hemställt, att konstitutionsutskottet, för så vidt det i hufvudsak gillade förslaget, skulle föreslå den närmare formuleringen af den åsyftade lagförändringen.

Motionären anför, att, ehuru han helst skulle hafva varit med om att få viss dag bestämd till en för hela riket gemensam valdag för val af riksdagsman i Andra Kammaren, han dock, enär förslag derom vid flera föregående tillfällen, och senast vid nästlidet års riksdag, förfallit, ansett det ej vara skäl att nu åter upptaga dylikt förslag. Någon begränsning af tidrymden för verkställande af riksdagsmannavalen, hvilken på grund af ordalydelsen i § 15 riksdagsordningen kunde omfatta ända till tre à fyra månader, anser motionären emellertid

vara nyttig och yttrar, att då af statistiska centralbyråns berättelse om riksdagsmannavalen under 1896 framginge, att största antalet val till Andra Kammaren skedde under senare hälften af augusti och förra hälften af september månad, det torde kunna antagas, att den tiden i allmänhet ansåges som den lämpligaste.

De hittills framlagda förslagen till förändring af bestämmelserna angående tiden för anställande af val till riksdagsman i Andra Kammaren hafva i regel gått ut på att till företagande af dessa val bestämma en för hela riket gemensam dag. Förslag i detta afseende hafva vid åtskilliga tillfällen framkommit, och dylika hafva äfven vunnit konstitutionsutskottets tillstyrkande, såsom senast var fallet vid 1897 års riksdag, men då man ej inom Riksdagen kunnat enas om någon dag, som skulle befinnas lämplig till valdag för hela riket, hafva förslagen alltid förfallit. Motionären går nu en medelväg, då han föreslår att tiden, under hvilken dessa val skola verkställas, inskränkes till en månad.

Utskottet är visserligen i likhet med motionären af den mening, att de fördelar, man önskar vinna, bäst skulle ernås, om man toge steget fullt ut och bestämde en viss dag till gemensam valdag, men då det synes vara tydligt, att man åtminstone för den närmaste tiden ej kan komma till enighet om, hvilken dag dertill skulle bestämmas, samt åtskilliga fördelar otvifvelaktigt skulle vinnas redan genom en afkortning af den tid, inom hvilken valen nu få ega rum, har utskottet i likhet med motionären ansett, att denna tid lämpligen borde kunna inskränkas till en månad. Det allmänna intresset för deltagande i valen skulle väl stegras och förberedelserna dertill kunna bättre och ändamålsenligare ordnas, om en viss kort tid sålunda blefve bestämd, inom hvilken man visste att valen skulle ega rum.

Hvad härefter beträffar frågan, till hvilken del af året denna tidsperiod skulle förläggas, kan utskottet ej fullt gilla motionärens förslag. Hans från statistiska centralbyråns berättelse rörande riksdagsmannavalen 1896 hemtade uppgifter äro visserligen rigtiga, men ur samma källa finner man, att alla valen i städerna, med undantag endast beträffande tre af mindre städer bestående valkretsar, företagits i september, samt att i de af en stad bestående valkretsar valen fördelats nästan lika på första och sista hälften af månaden. Då det derjemte torde kunna sägas, att i städerna ett större deltagande i valet är att

förvänta, om det förlägges till slutet af månaden, samt det ej kan antagas medföra någon olägenhet för landsbygden att företaga valen i september, anser utskottet denna månad lämpligast för anställande af val till Andra Kammaren för hela riket.

På grund häraf får utskottet hemställa,

att Riksdagen måtte i anledning af herr J. Ericssons förevarande motion antaga följande förslag till ändrad lydelse af § 15 riksdagsordningen att hvila till vidare grundlagsenlig behandling:

§ 15.

1. Val till riksdagsmän i Andra Kammaren verkställas *under September månad året* näst före början af de tre år, för hvilka valen gälla.

2. Förordnar Konungen nya val eller afgår eljest riksdagsman för Andra Kammaren innan den tid, för hvilken han blifvit vald, tilländalupit, verkställes ofördröjligen inom den valkrets, som utsett den afgångne, nytt val för den återstående tiden.

Stockholm den 7 mars 1898.

På utskottets vägnar:

O. Bergius.

Reservationer:

af herr *Bergius*, som ansett, att den ifrågasatta inskränknigen i tiden för val af riksdagsman till Andra Kammaren icke kan medföra någon fördel, och att utskottet därför bort hemställa, att motionen icke måtte föranleda någon Riksdagens vidare åtgärd; samt

af herr *Berg* emot vissa delar af utskottets motivering.